

Az európai gazdasági kilátások a koronavírus-járvány fényében

Budapest, 2020. május

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmányt írta:

Csányi Veronika, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
e-mail: fruzsina.nabelek@gvi.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Budapest

Cím: MKIK GVI
1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) alábbi elemzésében, amely az Európai Bizottság és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) adataira épül, bemutatjuk, várhatóan hogyan befolyásolja az EU tagállamok gazdasági helyzetét a koronavírus-járvány. A közegészségügyi megfontolások részeként lezárások, korlátozó intézkedéseket vezettek be az EU valamennyi tagállamában. Ezek tulajdonképpen megállították az uniós gazdaságot, és bár a lassulás mértéke eltér az egyes tagállamokban, a régió egészére 7,4 százalékos csökkenést jeleznek előre. Noha az előrejelzések szerint ezt egy 5 százalékos emelkedés követi 2021-ben, a GDP ennek ellenére sem tér vissza a járvány előtt várt szintjére. A hazánkra vonatkozó előrejelzések szerint Magyarországon enyhébb, -3,1 százalékos visszaesés várható.

A globális koronavírus-járvány nyomás alá helyezte a világ gazdaságait, amely jelenség alól az európai országok sem képeznek kivételt. Noha az EU-tagállamok összességében gyorsan reagáltak a válságra, a 2020-as recesszió elkerülhetetlen.

Előrejelzés az EU-tagállamokra 2020-ra és 2021-re

Az Európai Bizottság előrejelzése¹ szerint az Európai Unió 7,4 százalékos² gazdasági visszaeséssel fog szembesülni 2020-ban, ami mértékében a 2009-es gazdasági válsághoz lesz hasonlítható. 2021-ben az EU gazdasága várhatóan visszapattan, és a reál GDP-növekedés 6,1 százalékot érhet el. Mindazonáltal ez a talpra állás várhatóan nem lesz teljes, mivel az uniós GDP továbbra is alacsonyabb szinten marad annál, mint amit a 2019. őszi előrejelzések mutattak. A reál GDP növekedés az elmúlt évekre, valamint az előrejelzés 2020-ra és 2021-re vonatkozóan az 1. ábrán látható.

Az uniós tagállamok gazdaságainak minden fő területét érintette a koronavírus-válság, élen a fogyasztással (a fogyasztók visszafogták, elhalasztották a nagyértékű javak vásárlását) és az ipari termeléssel (a nehéz helyzetbe került vállalkozások jellemzően inkább eladják eszközeiket, csökkentik a beruházásaikat és a foglalkoztatotti létszámot). Az is egyértelmű, hogy a jelenlegi válság kivétel nélkül minden tagállamot érint, köszönhetően az EU-n belüli kereskedelmi és termelési kapcsolatok hálózatának. Bár a tagállamok egyaránt érintettek a válságban, a kilábalás várhatóan rendkívül aszimmetrikus lehet, mivel jelentősen függ az egyes államok szuverén döntéseitől. A fellendülés ütemét az egyes országokban számos tényező befolyásolja, többek között a járványban való érintettség súlyossága, az izolációs és korlátozó intézkedések szigorúsága, a gazdaság válsággal szembeni kitettségének mértéke, a

¹ Az Európai Bizottság 2020 tavaszi előrejelzése (European Economic Forecast, Spring 2020)

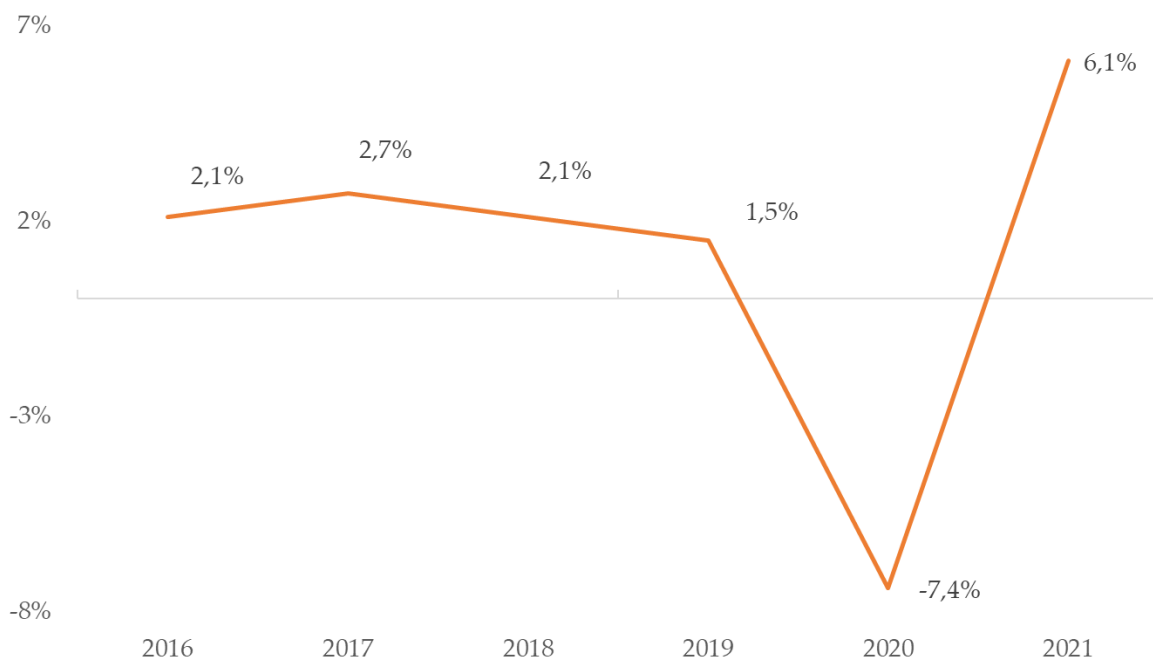
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip125_en.pdf

² Százalékos változás az előző évhez képest.

gazdasági fejlettség kiinduló szintje. Ezen különbségek miatt elképzelhető, hogy a régióban az egyes országok fellendülése nem lesz szinkronban egymással, ami az EU egésze számára megnehezíti a visszatérést a korábbi gazdasági fejlettségi szintre.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) előrejelzése³ hasonló kilátásokat mutat be az Európai Unióra és az eurozónára. Az IMF szakértőinek számításai is megerősítik az Európai Bizottság becslését arra vonatkozóan, hogy a reál GDP-ben várható visszaesés meghaladja a 2009-es válságban látottat. Az IMF előrejelzése alapján azonban a 2021-re várható növekedés nem olyan magas, mint a bizottsági előrejelzés (6,1 százalék helyett mindössze 4,8 százalék). Az IMF szerint a fellendülés több okból⁴ is nehezen megjósolható: elhúzódhatnak a járvánnyal kapcsolatos bizonytalanságok, elmaradhat az üzleti és fogyasztói bizalom javulása, az alacsonyabb befektetői kockázati tolerancia miatt a pénzpiacok szűkülhetnek, illetve a vállalkozások és háztartások megváltozott viselkedése állandósulhat a járványhelyzet elmúltával is. Ezek a tényezők összességében pesszimistább kilátásokat vetítenek előre, amelyet a 2. ábra mutat be.

1. ábra: Reál GDP-változás az Európai Unióban (az előző évhez viszonyítva, százalék)

Forrás: Európai Bizottság, 2020

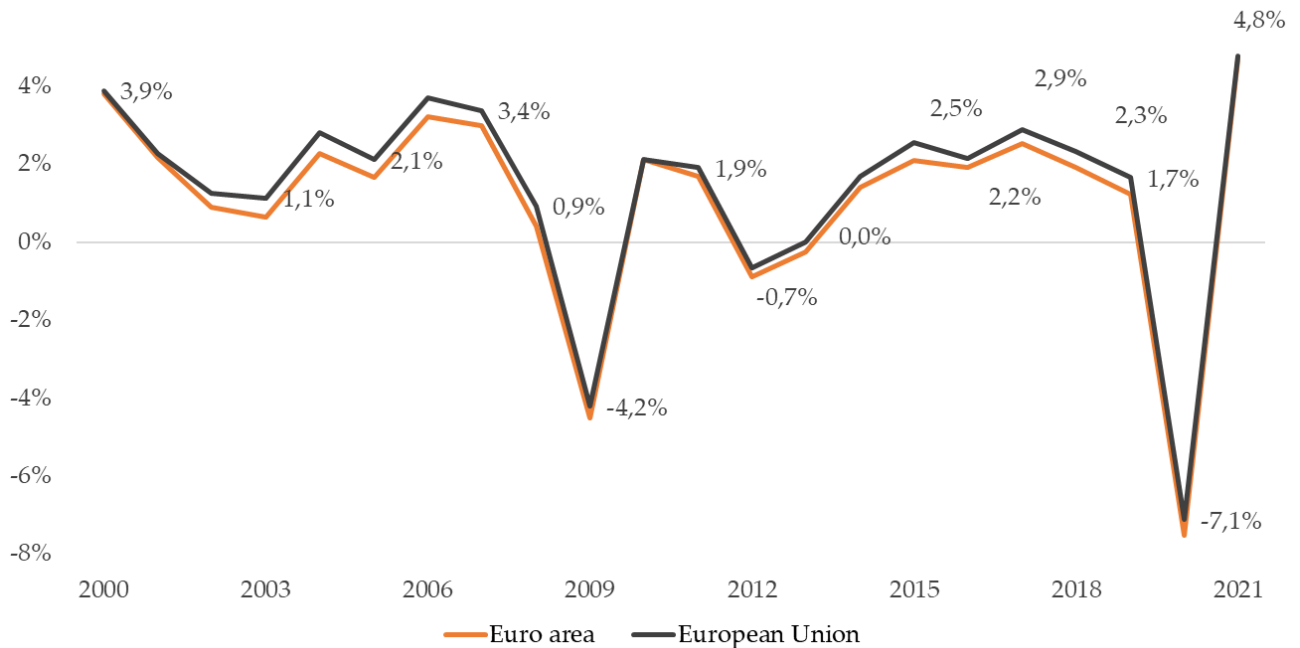
³ World Economic Outlook Database, April 2020

<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2020/01/weodata/index.aspx>

⁴ World Economic Outlook Reports, April 2020: The Great Lockdown

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>

2. ábra: Reál GDP-növekedés az Európai Unióban és az eurozónában, százalék

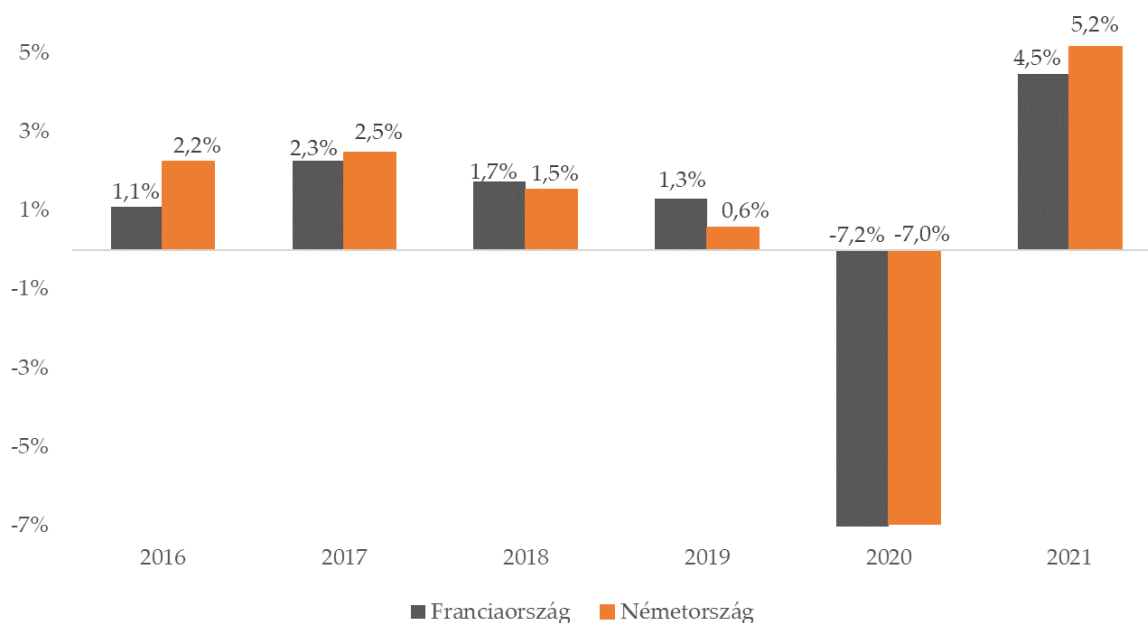
Forrás: IMF, 2020

Közelkép: a Magyarországot közvetlenebbül érintő gazdaságok

Az EU legnagyobb gazdaságai között Franciaországot és Németországot tekintve nagyon hasonló mintázat látható. Németországban a gazdasági növekedés 2019-ben nem volt annyira dinamikus, mint az uniós átlag, de úgy tűnik, hogy a koronavírus-válság kicsit kevésbé érinti az országot (-7 százalék), továbbá a visszapattanás is erőteljesebb az unió többi részével összehasonlítva. Franciaországban súlyosabbak a járvány negatív hatásai, és a járvány előtti szintre való visszatérés sem annyira egyértelmű, mint Németország esetében (előbbi 4,5 százalékkal, utóbbi 5,2 százalékkal bővíülhet, ahogyan a 3. ábrán látható). Ebben több ok is közrejátszik, melyek közül kiemelhető Németország magasabb növekedési pályája az elmúlt 10 évben, valamint a március végén elfogadott nagyvonalú, 750 milliárd euró értékű gazdasági mentőcsomag.⁵

⁵ Reuters, Germany launches 750 billion euro package to fight coronavirus <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-germany-budget/germany-launches-750-billion-euro-package-to-fight-coronavirus-idUSKBN21A2XU>

3. ábra: Reál GDP-növekedés Franciaországban és Németországban, százalék

Forrás: IMF, 2020

Magyarország gazdasági helyzetének alakulása szempontjából néhány országnak különösen fontos szerepe van. Ezek – Franciaország és Németország mellett – azok az uniós államok, amelyekkel Magyarország erős kereskedelmi kapcsolatokat tart fenn, azaz a magyar exporttevékenység elsődleges célországai:⁶ Ausztria, Olaszország, Lengyelország, Románia és Szlovákia. Ausztria gazdasági helyzete hasonló Franciaországhoz, Németországhoz és az EU-átlaghoz: 2020 végére 7 százalékos éves visszaesés, 2021-ben pedig 4,5 százalékos növekedés várható a reál GDP változásában. A gazdasági visszaesés Olaszországban a legintenzívebb, 9,1 százalékos csökkenéssel 2020-ban, a következő évben pedig az EU-átlagnak megfelelő mértékű emelkedéssel (4,8 százalék, lásd az 1. táblázatban) a reál GDP növekedési ütemét tekintve.

Az 1. táblázatban az is látható, hogy Magyarországon az előrejelzés szerint kisebb mértékű gazdasági visszaesés valósulhat meg, mint kereskedelmi partnereinél: mindössze -3,1 százalék, ami harmada az olaszországi visszaesésnek. Mindazonáltal, mivel Magyarország relatíve kis nyitott gazdaság, várható, hogy a fellendülés ütemére hatással lesz más európai országok, így elsősorban a kereskedelmi partnerországok gazdasági ellenálló-képessége.

⁶ A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján
https://www.ksh.hu/docs/eng/xstadat/xstadat_annual/i_qkt019d.html

1. táblázat: Reál GDP-változás Magyarország legnagyobb európai uniós exportpartner országaiban

	Ausztria	Magyarország	Olaszország	Lengyelország	Románia	Szlovákia
2019	1,6%	4,9%	0,3%	4,1%	4,1%	2,3%
2020	-7,0%	-3,1%	-9,1%	-4,6%	-5,0%	-6,2%
2021	4,5%	4,2%	4,8%	4,2%	3,9%	5,0%

Forrás: IMF, 2020